

RAPPORT

STORA ROVDJUR 2015

Författare: Tomas Meijer, Erik Ågren, Jonas Malmsten

Foto: SVA

Layout: Gun-Britt Rydén, Erik Ågren

besöksadress: ulls väg 2 B **adress.** 751 89 Uppsala **telefon.** +46 18 67 40 00
fax. +46 18 30 91 62 **e-mail.** sva@sva.se **webb.** www.sva.se

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning 2015	2
De fyra stora	2
Förvaltningsåtgärder	2
Djur skjutna i självförsvar.....	3
Övriga skjutna djur	3
Trafik.....	3
Polisutredning	3
VARG	4
Förvaltningsrelaterad dödlighet	5
Trafik.....	5
Övrig dödlighet	6
Könsfördelning	6
LODJUR	7
Förvaltningsrelaterad dödlighet	7
Trafik.....	7
Könsfördelning	7
BJÖRN	10
Förvaltningsrelaterad dödlighet	10
Trafik.....	10
Könsfördelning	10
JÄRV	12
Förvaltningsrelaterad dödlighet	12
Trafik.....	12
Könsfördelning	12
TABELLER	14
Varg	14
Björn	15
Lodjur.....	16
Järv.....	17

Förord

Hantering av kroppar och delar av kroppar från de fyra stora rovdjuren; varg, lodjur, björn och järv ingår i SVA:s uppdrag från Naturvårdsverket (NV-002343-15). Denna årsrapport redovisar resultat och aktiviteter som utförts inom detta uppdrag under 2015. Viltsektionen inom avdelningen för patologi och viltsjukdomar på SVA ansvarar för hantering och sammanställning av prover och data från stora rovdjur. Totalt har SVA hanterat hela eller delar av 489 stora rovdjur som dött under 2015.

Rapporten har en sammanfattande del varefter varje djurslag presenteras var för sig. Majoriteten av djuren som kommer in som hela kroppar till SVA är skjutna under licensjakt eller andra förvaltningsrelaterade åtgärder och utgör en grund för att studera hälsoläget i de befintliga populationerna. En mindre andel av de inkomna djuren har avlidit av sjukdom eller trauma (yttre våld, vanligen trafikrelaterat) och dessa ger en bild av de naturliga dödsorsakerna hos de stora rovdjuren. Vid övervakning av vilda arters naturliga dödlighet måste man räkna med att ett flertal döda djur aldrig återfinns. Därför går det inte med exakthet att säga hur stor andel av hela populationer som dör av olika dödsorsaker. Med en likartad övervakning under flera år kan däremot variationer i dödligheten av en specifik orsak jämföras över tid. Alla siffror om dödlighet i denna rapport baseras således på de djur som återfunnits och skickats in till SVA för undersökning, och inte en som en andel av hela populationen. Information om dödsorsaker och antal undersökta djur redovisas specifikt under respektive art.

Uppsala 2016-02-05

Tomas Meijer, rovdjurssamordnare, viltekolog
Jonas Malmsten, bitr. statsveterinär
Erik Ågren, bitr. statsveterinär, sektionschef viltsektionen

Sammanfattning 2015

DE FYRA STORA

Björn

Totalt har det inkommit hela kroppar eller prover från 312 björnar 2015. Antalet inkomna björnar som helkropp till SVA har under 2015 varit det högsta någonsin med 93 individer. Sjukdomsläget i björnpopulationen, baserat på undersökningar av inskickade prover anses vara gott. Anledningen till det höga antalet hela björnkroppar var en omfattande skydds jakt i kalvningsområdet för ren under våren 2015. Noterbart är att ett fall av pälsätande lus (*Trichodectes pinguis*) hittats hos björn vid undersökning på SVA, vilket även noterades under året i enstaka fall hos sövda björnar i fält. Lusen lever på björnens päls och kan förutom håravfall även orsaka hudirritation med klåda och infekterade sår som följd.

Järv

Även järvpopulationen anses ha ett bra hälsoläge. 41 kroppar har undersökts under 2015. Ett fall av tarminflammation har noterades 2015, men sannolikt var det inte någon allvarlig smitta. Hälsoläget i järvpopulationen bedöms som gott och bör inte påverka förvaltningen 2016.

Lodjur

Under 2015 har det totalt inkommit 58 lodjur till SVA. Generellt är hälsostatusen i lodjurspopulationen god. Hos lodjur förekommer dock infektion med rävs kabb vilket kan leda till allvarliga hudinfektioner med utmångling som följd. Förekomsten av skabb hos lodjur och varg är kopplat till förekomsten av skabb hos rödräv, som är huvudvärd för parasiten. I nuläget verkar det som att skabb hos rödräv varierar lokalt och inte har en hög förekomst över stora områden som vid den första introduktionen i landet på 1980-talet. Regional förekomst av rävs kabb i kombination med att en del drabbade lodjur verkar kunna tillfriskna efter infektionen innebär att det på populationsnivå för lodjur bedöms föreligga en låg risk för att drabbas negativt av rävs kabb. Lokalt kan dock en viss påverkan förväntas.

Varg

Totalt har det 2015 inkommit 76 vargar till SVA. Vid obduktion av dessa djur hittades få avvikelser men tre av 34 hanar (ca 9 %) var kryptorkida vilket innebär att en eller båda testiklarna inte har vandrat ned i pungen på normalt sett. En av dessa tre var dubbelsidigt kryptorkid vilket innebär att hanen var steril. Rävs kabb förekommer i vargpopulationen men vi har inte sett hela familjegrupper drabbas under 2015. Från licensjakten på varg 2015 konstaterades att tre av 44 vargar (7 %) var infekterade med rävs kabb. I nuläget ser vi dock inga akuta sjukdomshot mot vargpopulationen i Sverige. På revirnivå föreligger dock en risk att flera individer eller att hela familjegrupper kan slås ut av rävs kabb.

FÖRVALTNINGSÅTGÄRDER

Licens jakt (JF § 23c) och skydds jakt (JF § 23a)

Den vanligaste dödsorsaken på de djur som kommer in till SVA är olika typer av förvaltningsåtgärder i form av licens jakt eller skydds jakt. Under 2015 genomfördes licens jakt på varg (44st) och björn (221st). Ingen licens jakt på lodjur genomfördes då inventeringarna visade på populationer som låg under de regionala målen.

Under våren 2015 genomfördes flera skydds jakter på björn inom renbetesområdet och 64 björnar fälldes. Detta är en ökning jämfört med 2014 då 34 björnar fälldes. Bidragande orsaker till ökningen var att snön låg kvar långt in på sommaren vilket gjorde att skadegörande björnar lättare kunde upptäckas och fällas. Dessutom förelåg en förändring i länsstyrelsernas förvaltningsstrategi. Under 2015 har fokus legat på att avlägsna björnar som skapar problem under våren och sommaren. Detta ledde till en minskning av antalet tilldelade björnar under licensjakten samma år.

Totalt har sex vargar skjutits under skydds jakt 2015 varav fem i Jämtland och en i Värmlands län. Detta är en minskning jämfört med 2014 då 15 vargar sköts under skydds jakt. Den stora variationen beror

främst på om etablering av varg äger rum inom renskötselområdet eller ej.

Under 2015 fälldes 22 lodjur under skydds jakt, främst inom renskötselområdet, vilket är en ökning från tre lodjur 2014. Ökningen hänger troligen samman med målet om att minska förlusterna av ren pga. rovdjursangrepp. Skydds jakt används då som en riktad åtgärd i ett specifikt område istället för licensjakt som ofta täcker in större områden.

Trettiosex järvar avlivades under skydds jakt 2015, vilket är en ökning från 22 under 2014. Även denna ökning hänger troligen samman med riksdagens mål om att minska rovdjursorsakade förluster av ren.

Skydds jakt på enskilds initiativ (JF § 28)

Antalet skydds jakter på enskilds initiativ, s.k. JF §28 uppgick 2015 till 11 fall varav sju vargar, tre björnar och ett lodjur. Detta ligger på samma nivå som 2014. Den vanligaste orsaken till skydds jakten på enskilds initiativ var skydd av hund.

DJUR SKJUTNA I SJÄLVFÖRSVAR

Under 2015 har fem björnar skjutits i självförsvar eller nöd (Br.B 24 kap.). Dessa fall har ägt rum i samband med älgjakt.

ÖVRIGA SKJUTNA DJUR

Tre djur har avlivats på grund av sjukdom eller skada (JF § 40b); två vargar och en björn. Tre björnar har skjutits efter beslut från Polismyndigheten (JF § 9) då björnarna varit närgångna, skapat oro för, samt utgjort en risk för allmänheten. En björn avled i samband med forskningsrelaterad sövning.

TRAFIK

Av de helkroppar av rovdjur som kommit in till SVA under 2015 hade 45 dött av kollision med fordon (9 björnar, 25 lodjur, 12 vargar samt två järvar, tabell 1-3). Detta ligger i nivå med tidigare år. Björnar dödade i trafik kollisioner återfinns främst i björntäta områden men har även ägt rum i Uppsala län. Trafikdödade lodjur återfinns i nästan samtliga län med en tyngdpunkt i det mellersta och södra förvaltningsområdet. De

påkörda vargarna har främst inkommit från vargområdet i Mellansverige men enstaka långvandrande individer har blivit påkörda i södra Sverige. En årsunge från Tivedenreviret (Västra Götalands län) blev exempelvis påkörd nära brofästet till Öresundsbron utanför Malmö. Två järvar blev påkörda 2015, och där noterbart är att en långvandrande hane blev påkörd utanför Mariefred i Södermanland.

POLISUTREDNING

SVA får årligen ca 10-20 djur/ delar av rovdjur som är del i utredning eller där misstanke om brott föreligger. I flera av dessa fall handlar det om att avgöra om dödsorsaken är naturlig eller orsakad av mänsklig handling. Gällande djur som är skjutna i självförsvar (Br.B 24 kap.) kontrolleras skottvinklar som en del i klargörandet av händelseförloppet.

Under 2015 fick SVA in 13 fall från polisen som var del i polisutredning. Fem av fallen rörde varg där ett djur visade sig vara hund, en var en rovdjurdödad varg, en med okänd dödsorsak (ingen brottsmisstanke), en varg gällde JF § 28 och ett fall av illegal jakt.

De resterande 8 fallen rörde alla brunbjörn där tre fall rörde identifiering av ursprung av björnskin, en var naturlig dödlighet där brottsmisstanke kunde avskrivas, två fall av utredning av björnar fällda i nöd och två fall av illegal jakt.

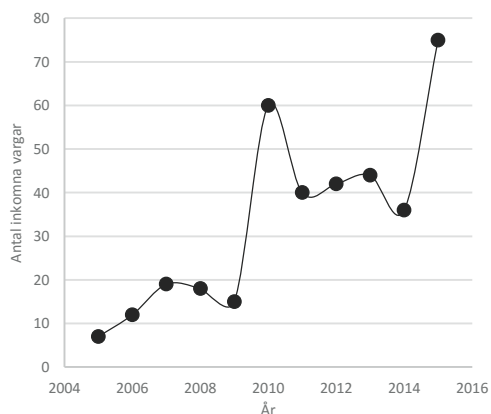
Under 2015 har ett flertal frågor inkommit om hur många förgiftade rovdjur vi har fått in. Totalt rör det sig om två fall under de senaste 10 åren och inget fall under 2015.

VARG

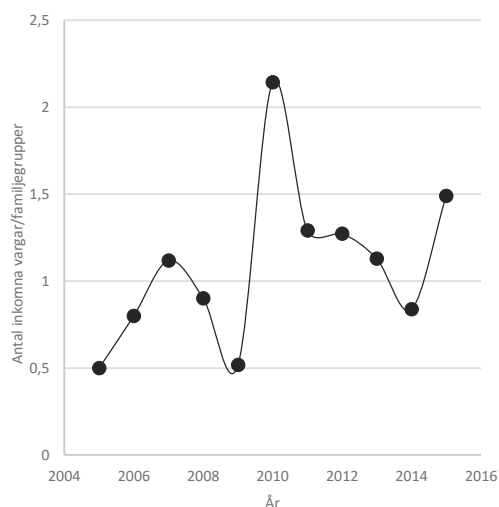
Under 2015 har SVA fått in 76 vargar vilket är det högsta antalet SVA fått in ett enskilt år (Figur 1). Jämför man antalet inkomna vargar i förhållande till populationsstorleken (antalet familjegrupper) så är andelen inkomna vargar lägre 2015 än 2010 som tidigare varit det enskilda år med flest inkomna vargar (Figur 2). Under 2015 var dödsorsaken fördelad enligt följande:

- 44 licensjakt (JF § 23c)
- 6 skyddsjakt (JF § 23a)
- 7 skyddsjakt på enskilda init. (JF § 28)
- 12 trafikdödade
- 2 skjutna (JF § 40b)
- 5 övrigt

Hälsostatus hos obducerade vargar har generellt varit god förutom de som varit skadade, eller drabbade av skabb med utmärgling som följd.

Figur 1. Antalet vargar som inkommit till SVA 2005-2015.

Figur 2. Antalet vargar i förhållande till populationsstorlek (antal familjegrupper) som inkommit till SVA 2005-2015

Vid obduktionerna hittades att 3 av 35 hanar (ca 9 %) var kryptorkida vilket innebär att en (monorkid) eller båda testiklarna inte har vandrat ned i pungen normalt. En av de tre vargarna var dubbelsidigt kryptorkid vilket innebär att den var steril. Att 9 % av hanarna hade defekter på testiklarna är något högre än medelvärdet för inkomna vargar de senaste 10 åren (6 %) men detta är inom felmarginalen och beror troligen mest på slumpen kopplat till det låga antalet. Missbildningar av denna typ kan sannolikt vara relaterat till inavel, likt de defekter som uppstår inom vissa hundraser med begränsat antal avelsdjur. SVA avser under 2016 att i samverkan med bland annat forskare på SLU försöka utröna kopplingen mellan genetisk status och sjukliga förändringar inklusive missbildningar.

Hos varg förekommer fall av rävs-kabb vilket kan leda till allvarliga hudinfektioner och utmärgling som följd. Förekomsten av skabb hos varg är troligen beroende av förekomsten av skabb hos rödräv, huvudvärden för parasiten. I nuläget verkar det som att skabb hos rödräv varierar lokalt och inte har en hög förekomst över stora områden likt utbrottet på 1980-talet. Den lokala förekomsten av rävs-kabb i kombination med att en del drabbade vargar verkar kunna tillfriskna efter

infektion, innebär att det på populationsnivå för varg föreligger en låg risk att populationen som helhet påverkas negativt av rävskeb. Dock kan det föreligga en viss negativ inverkan på lokal nivå. Under licensjakten på varg 2015 var 7 % (3 st) av de inkomna vargarna drabbade eller varit infekterade av rävskeb.

FÖRVALTNINGSRELATERAD DÖDLIGHET

Under 2015 genomfördes licensjakt (JF § 23c) på 44 vargar vilket i antal är den största jakten sedan populationens återetablering. I relation till vargpopulationens storlek var dock uttaget något mindre än under 2010 (Figur 6). En skillnad mellan licensjakterna 2015 och 2010 var att under 2015 var den inriktad på hela revir och inte individer i flera revir. Anledningen var att säkerställa att inga genetiskt värdefulla vargar sköts. I och med att hela familjegrupper togs bort, så är det inte säkert att de skjutna och undersökta individerna utgjorde ett representativt stickprov från populationen. Således bör man inte dra slutsatser om andelen funna missbildningar och inte generalisera detta till hela populationen. Inom ett revir är större delen av individerna mycket nära släkt varför varje individ inte kan ses som en oberoende datapunkt ur en vetenskaplig synvinkel. Resultaten från vargjakten finns redovisat i rapporten ”Licensjakt på varg 2015, slutrapport” vilken kan laddas ner från SVA:s webbsidor.

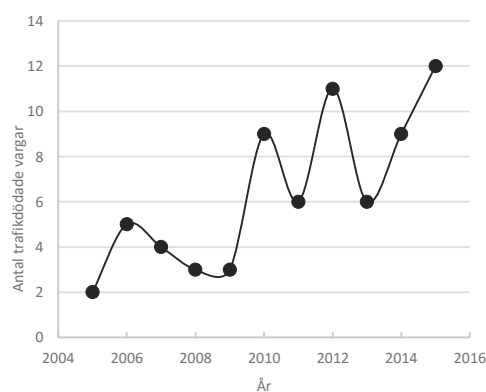
Skydds jakt har genomförts vid 6 tillfällen under 2015 varav fem i Jämtland och ett i Värmland. Detta är en minskning jämfört med 2014 då 15 vargar avlivades (Figur 5).

Skydds jakt på enskilds initiativ (JF § 28) har under 2015 använts vid sju tillfällen. I ett av fallen pågår polisutredning. I fem fall har det varit försvar av hund, i ett fall nötkreatur och ett fall får. Antalet incidenter 2015 är på samma nivå som 2014 (8 fall) men en sänkning jämfört med 2013 då 13 vargar avlivades enligt JF § 28. Således är det en minskning av antalet incidenter i förhållande till populationsstorleken, även om variationen är stor mellan år (Figur 6).

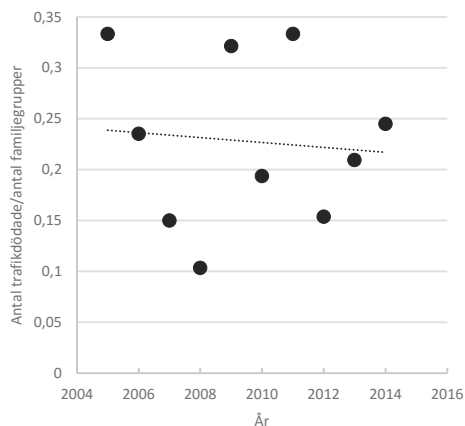
Två vargar har under 2015 avlivats enligt JF § 40b (sjukt eller skadat vilt). I det ena fallet var vargen drabbat av skabb och var utmärglad. I det andra fallet hade vargen en öppen fraktur på ena frambenet och där några centimeter av benpipan saknades. Vargen var i mycket dålig kondition.

TRAFIK

12 vargar dog i trafikolyckor 2015 vilket ligger på liknande nivåer som tidigare år. Mellan 2005-2015 har antalet vargar som dött i trafikolyckor ökat (Figur 3) men i relation till antalet familjegrupper (antalet trafikdödade vargar/antal familjegrupper) är andelen relativt stabil även om stora variationer mellan år förekommer (Figur 4). Antalet trafikdödade vargar verkar stå i relation till populationsstorleken. En ökad spridning till södra Sverige kan innebära att andelen trafikdödade ökar något då trafikintensiteten och antalet vägar är högre i södra Sverige jämfört med de områden där varg är stabilt etablerad i dagsläget.

Figur 3. Antalet vargar som dött i trafikolyckor 2005-2015.

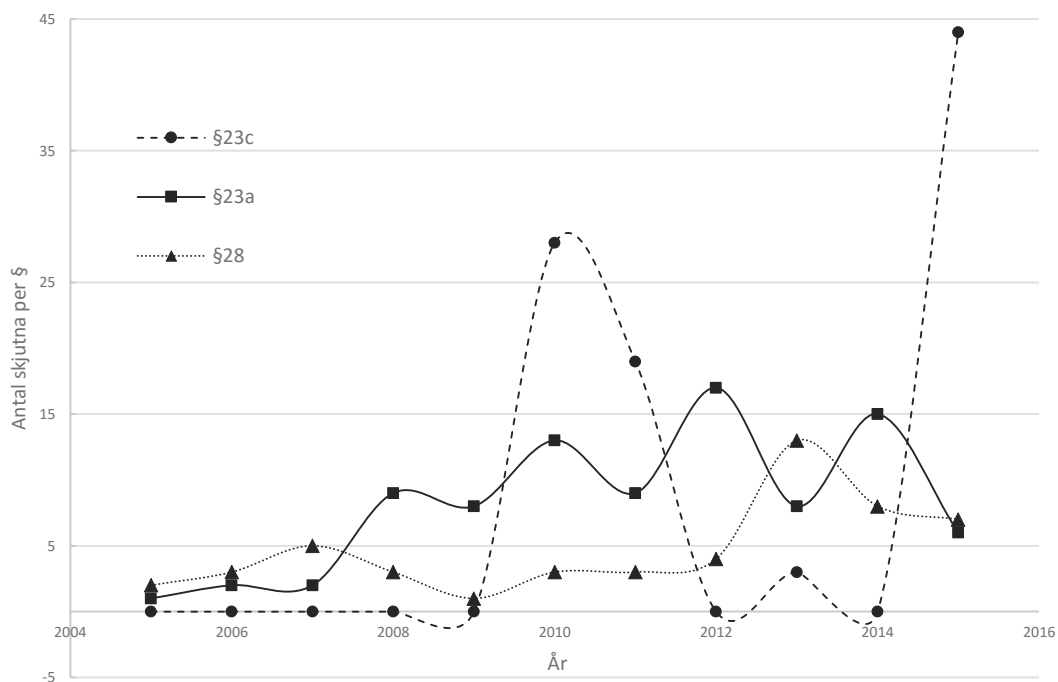
Figur 4. Andelen vargar som dött i trafikolyckor i förhållande till antalet familjegrupper (populationsstorlek) 2005-2015.

ÖVRIG DÖDLIGHET

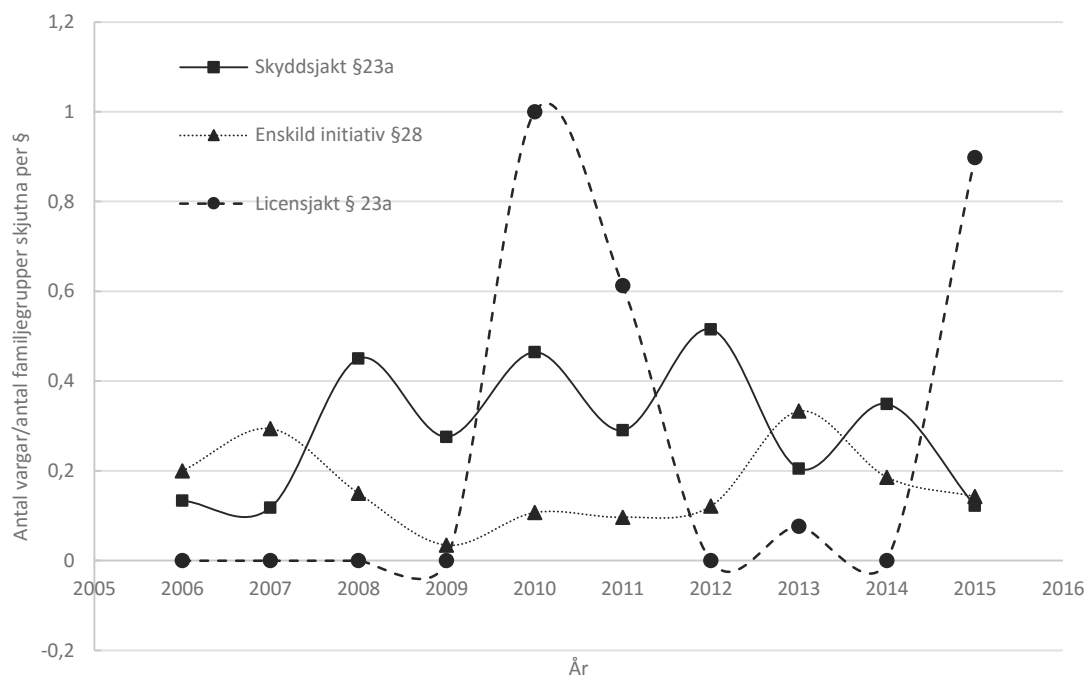
Av de vargar som inkommit 2015 som inte dött av ovanstående orsaker återstår fyra vargar. I ett fall tydde skadorna på att vargen blivit dödad av annat rovdjur (troligen andra vargar). I två fall kunde dödsorsak inte fastställas då för lite mjukvävnad fanns kvar på kroppen. Inga spår efter skottskador sågs. I det fjärde fallet finns det en misstanke om grovt jaktbrott, och polisutredning pågår.

KÖNSFÖRDELNING

Av de 75 vargar som inkommit till SVA under 2015 var 49 % (37 st) honor, 47 % (35 st) hanar och vid 4 % (3 st) kunde kön inte bestämmas vid obduktionstillfället då endast vissa skelettdelar återfunnits. Under licensjakten blev könsfördelningen helt jämn med 22 hanar respektive 22 honor fällda.

Figur 5. Antal rovdjur fällda med hänvisning till lagstiftning 2005-2015. Lagstiftning: JF § 23c licensjakt, JF § 23a skyddsjakt, JF § 28 skyddsjakt på enskilda initiativ.

Figur 6. Andel vargar fällda per familjegrupp med hänvisning till lagstiftning 2005-2015. Lagstiftning: JF § 23c licensjakt, JF § 23a skyddsjakt, JF § 28 skyddsjakt på enskilda initiativ.

LODJUR

Under 2015 har SVA fått in 58 lodjur varav 22 efter skyddsjakt, en individ efter skyddsjakt på enskilda initiativ (JF § 28), 25 trafikdödade, åtta utmärglade (oftast till följd av skabbinfektion) och en individ som dödade av annat rovdjur. Totalt sett har det inkommit något färre djur jämfört mot 2014. Hälsostatusen hos de inkomna lodjuren har generellt varit god förutom hos de djur som varit drabbade av rävsjuka. I nuläget ser det inte ut att finnas några allvarliga sjukdomshot mot populationen även om en ökad förekomst av rävsjuka hos rödrev och med påföljande smitta till lodjur kan ha en negativ inverkan över tid.

FÖRVALTNINGSRELATERAD DÖDLIGHET

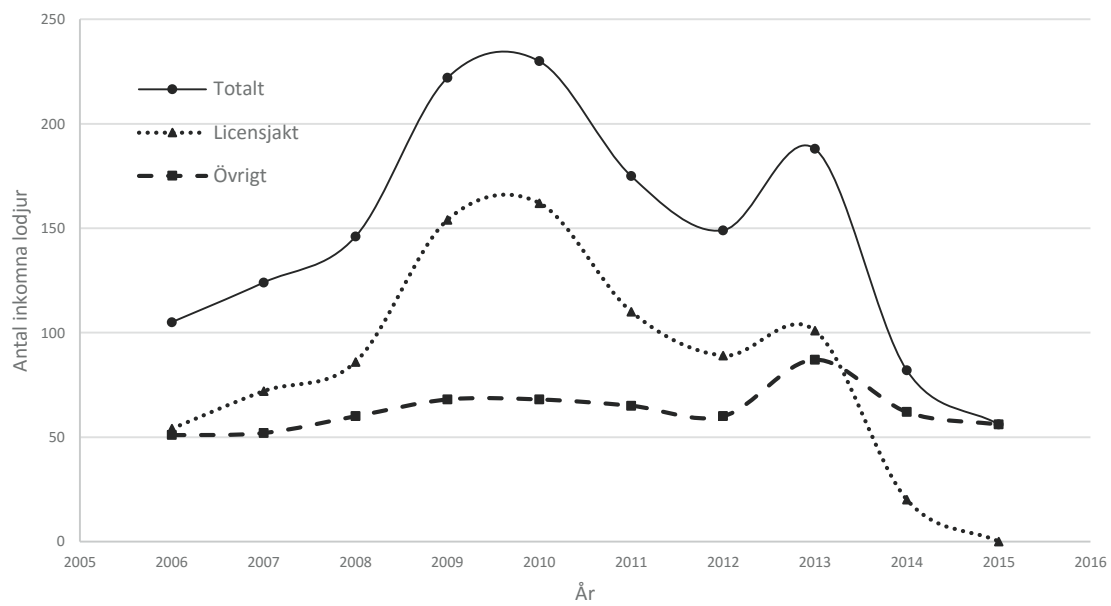
Under 2015 genomfördes ingen licensjakt då beräknad population legat under förvaltningsmålen i länen. Skyddsjakt har genomförts på 22 lodjur, samtliga inom renbetesområdet. Ett lodjur avlivades under skyddsjakt på enskilda initiativ (JF § 28) gällande skydd av får.

TRAFIK

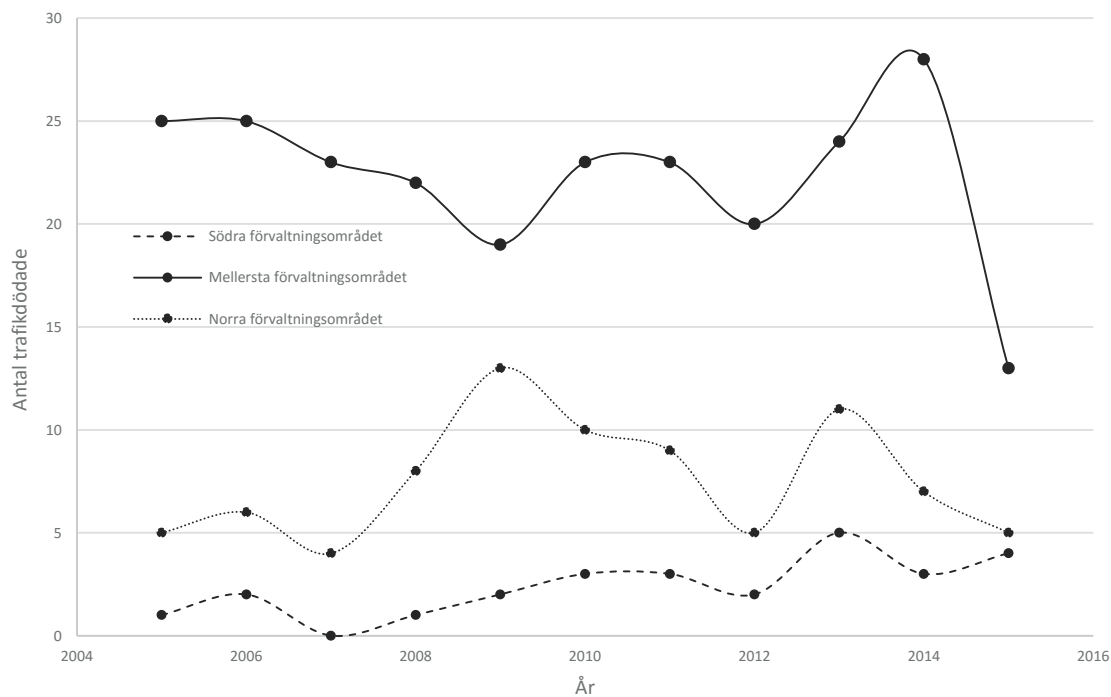
Trafikolyckor med lodjur är vid sidan om förvaltningsrelaterad dödlighet den vanligaste dödsorsaken av de lodjur som inkommer till SVA. Mellan 2006-2015 har 327 lodjur dött i trafikolyckor vilket utgör 22 % av det totala antalet inkomna djur. Under 2015 inkom 25 lodjur som dött i trafikolyckor vilket är en minskning mot 33 lodjur år 2014 (Figur 8). Nedgången i antalet trafikdödade reflekterar inte en nedgång i populationsstorlek utan verkar vara kopplat till andra faktorer. Detta kan man även se i Figur 9 där antalet trafikdödade lodjur visas i relation till antalet föryngringar i respektive förvaltningsområde. I figur 8 och 9 pekar data på att 2014 snarare var ett år med ovanligt många trafikdödade lodjur och att det är en återgång 2015 till mer normala nivåer. Tidigare tidsperioder visar på en stor variation mellan år vilket kan tänkas bero på bytesdjursförekomst, snöförhållanden etc.

KÖNSFÖRDELNING

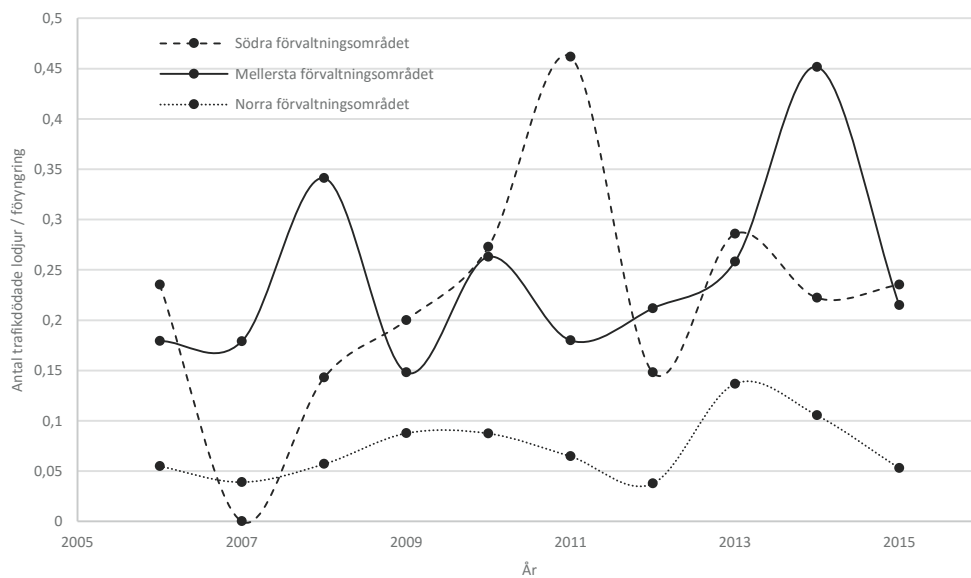
Av de 58 inkomna lodjuren var 43 % honor (25 st), 50 % hanar (29 st) och 7 % okänt (4 st). I de fall där kön är okänt var kroppen i för dåligt skick eller för inkomplett för könsbestämning.

Figur 7. Inkomna lodjur fördelat på licensjakt och övrig dödlighet 2006 – 2015

Figur 8. Trafikdödade lodjur 2005-2015 fördelat på förvaltningsområde.

Figur 9. Trafikdödade lodjur 2005-2015 fördelat på förvaltningsområde i relation till antal föryngringar.

BJÖRN

Under 2015 skickades det in hela, eller delar av totalt 313 björnar, vilket är 25 färre än 2014. Även om björnpopulationen anses ha minskat har SVA fått in fler hela djurkroppar än tidigare. Detta beror främst på en ökad skydds jakt där hela kroppen sänds in till SVA. Totalt har SVA obducerat 93 hela björnar under 2015. Överlag kan sägas att björnarna är friska med få fynd av sjukliga förändringar. Noterbart är att ett fall av pälsätande lus (*Trichodectes pinguis*) hittats, vilket är ett nytt fynd i Sverige. Enstaka fall av löss har också noterats vid sövningar av björn i fält. Lusen lever på björnens päls och kan förutom håravfall även orsaka hudirritation med infekterade sår som följd. Parasiten har tidigare hittats hos svartbjörn i Nordamerika. Under licensjakten på björn 2015 ombads länsstyrelsens besiktningmän noga undersöka skjutna björnars päls för förekomst av löss, men inga ytterligare fynd gjordes. SVA kommer under kommande år övervaka förekomst av löss hos björn, för att utröna om det kan ha på implikationer för populationen.

Tre björnar konstaterades vara dödade av andra rovdjur och då troligen av annan björn (inomartskonkurrens). I det ena fallet rör det sig om två ungar och i det andra fallet rör det sig om ett vuxet hondjur.

FÖRVALTNINGSRELATERAD DÖDLIGHET

Antalet skjutna björnar under licensjakt har minskat under de senaste två åren till 221 stycken under 2015 (Figur 11). Dock har antalet björnar dödade vid skydds jakt ökat till 64 individer 2015 jämfört med 34 djur under 2014 och 22 under 2013. Enligt flera länsstyrelser beror ökningen på en sen snösmältning under 2014 och 2015 vilket inneburit att björnar som river renkalv på våren lättare kunnat upptäckas i snön. Skydds jaktarna har genomförts främst under april och juni månad vilket är innan beslut för licensjakt fattats.

Detta har inneburit att tilldelningen av björnar för licensjakt har minskat.

I tre fall har polisen beslutat om avlivning (JF § 9) då björnar varit närgångna och kontinuerligt vistats i anslutning till bebyggelse. Det mest uppmärksammade fallet rör en björnhona som rörde sig mellan Enköping och Uppsala under hösten 2015. Björnen blev en stor attraktion när den åt spannmålsrester på en åker och flera hundra personer åkte och tittade på björnen. Björnen flyttade sig sedan och var oskygg i närhet av trädgårdar och gårdar. Flera försök att skrämja björnen gjordes men avlivades till slut i Uppsala län efter myndigheternas beslut.

Tre björnar har fällts med hänvisning till JF § 28 där två fall rörde skydd av ren och ett fall skydd av får.

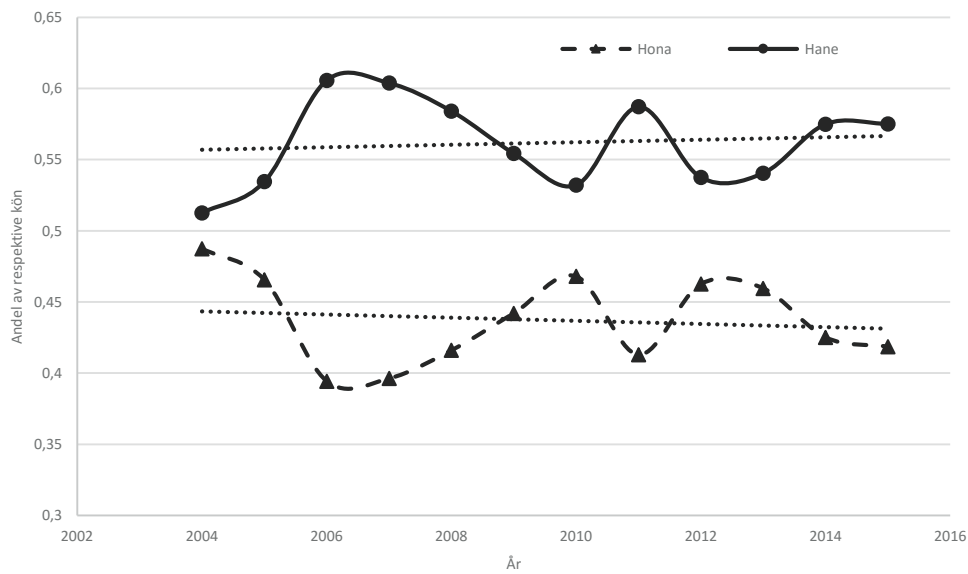
Fem björnar har fällts i självförsvar, samtliga i samband med löshunds jakt. Fyra av de fem björnarna sköts i november 2015 och rör sig om fall där björnarna börjat gå i ide och troligen väckts av hund.

TRAFIK

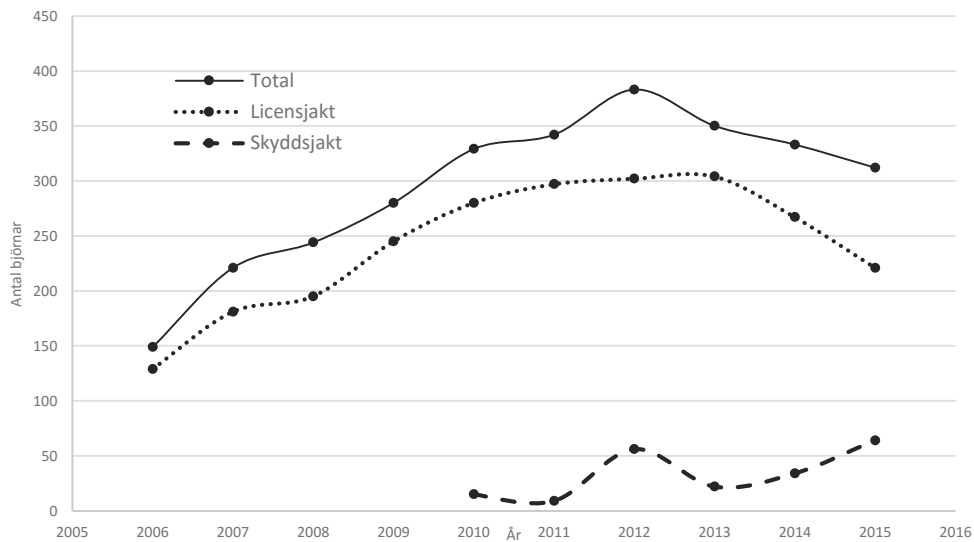
Totalt har nio björnar inkommit till SVA där dödsorsaken är trafikrelaterad 2015. Tåg var den vanligaste dödsorsaken (6 björnar) följt av olyckor med bil (3 björnar). Fyra av de tågdödade björnarna var en enskild incident med hona med tre ungar. Under 2014 dog 14 björnar i trafiken, vilket är något högre antal än tidigare år.

KÖNSFÖRDELNING

Av alla döda björnar 2015 var 41 % honor (131 st), 58 % hanar (180 st) och 1 % utan könsbestämning (2 st). Under licensjakten var 41 % (91 st) honor och 59 % (130 st) hanar. Under skydds jakt var 36 % (22 st) honor och 64 % hanar (39 st). Könskvoten tenderar att variera något mellan år. Den lägre andelen honor kan beror troligen på honor med en eller flera ungar är fredade under licensjakten.

Figur 10. Fördelningen av könskvot 2004-2015.

Figur 11. Inkomna björnar fördelat på och licensjakt, skyddsjakt och övrigt 2006 – 2015. Den översta linjen visar det totala antalet björnar.

Figur 12. Antal inkomna björnar avlivade under skyddsjakt på enskilda initiativ (JF §28) respektive antalet björnar skjutna i nöd (självförsvar) 2006-2015

JÄRV

Järvpopulationen har ökat i utbredning under de senaste åren och återfinns nu både i fjällen och i skogsområdena inom det norra förvaltningsområdet. Enstaka järvar börjar även etablera sig i det mellersta förvaltningsområdet. Av de 41 inkomna djuren var majoriteten skjutna under skyddsjakt och de flesta var utan specifika sjukliga förändringar (Figur 13). En järv som avlivades i skyddsjakt var dock avmagrad och hade en tarminflammation. Vad som orsakat inflammationen är oklart men anses inte vara någon allvarlig smitta. Vidare hittades delar av två järvungar där dödsorsaken inte gick att fastställa. Inga specifika sjukdomar i som skulle kunna påverka populationen är idag kända.

FÖRVALTNINGSRELATERAD DÖDLIGHET

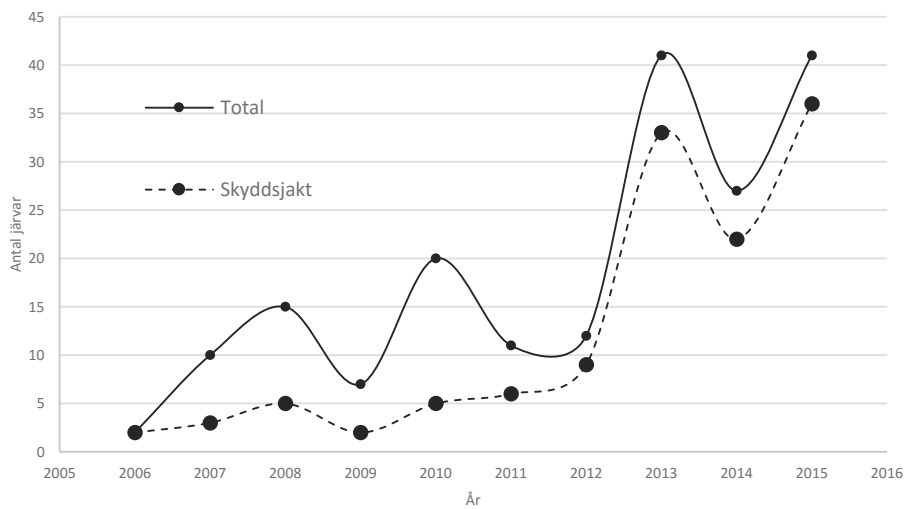
Den främsta dödsorsaken för de järvar som inkommer till SVA är skyddsjakt. Av de 41 inkomna järvarna var 36 skjutna under skyddsjakt. Orsaken i samtliga fall av skyddsjakt var att minska predationstrycket på ren. Antalet avlivade vid skyddsjakt är en ökning från 2014 då 22 järvar avlivades.

TRAFIK

Två järvar har dött i trafik varav den ena i kollision med tåg och den andra med bil. I fallet med bil var det en vuxen hane som blev påkörd utanför Mariefred i Södermanlands län.

KÖNSFÖRDELNING

Av de inkomna djuren var 44 % hanar (18 st), 54 % honor (22 st), 2 % okänd (upphittade unge).

Figur 13. Inkomna järvar totalt (inklusive skyddsjakt) samt skyddsjakt 2006 – 2015.

TABELLER

Tabell 1. Antalet döda vargar fördelat på dödsorsak, län och förvaltningsområde.

VARG

Län	Licensjakt	Skyddsjakt	JF § 28	Nöd (självförsvar)	Trafik	Övrigt
Södra förvaltningsområdet						
Södermanland						
Östergötland						
Jönköping						
Kronoberg						
Kalmar						
Gotland						
Blekinge						
Skåne						1
Halland						1
Total inom förvaltningsområdet						2
Mellersta förvaltningsområdet						
Stockholm			2			
Uppsala						
Västra Götaland					3	1
Värmland	24	1	2		2	1
Örebro	12		1		1	2
Västmanland					2	2
Dalarna	8				1	
Gävleborg			2		1	
Total inom förvaltningsområdet	44	1	7		10	6
Norra förvaltningsområdet						
Västernorrland						
Jämtland		5				
Västerbotten						1
Norrbotten						
Total inom förvaltningsområdet		5				1
Hela landet	44	6	7		12	7
Total (alla dödsorsaker)	76					

Tabell 2. Antalet döda björnar fördelat på dödsorsak, län och förvaltningsområde.

BJÖRN

Län	Licensjakt	Skyddsjakt	JF § 28	Nöd (självförsvar)	Trafik	Övrigt
Mellersta förvaltningsområdet						
Stockholm						
Uppsala					1	1
Västra Götaland						
Värmland	2					
Örebro						
Västmanland						
Dalarna	53	6				2
Gävleborg	38	2		3	2	2
Total inom förvaltningsområdet	93	8	0	3	3	5
Norra förvaltningsområdet						
Västernorrland	20					1
Jämtland	56	16	1			1
Västerbotten	16	16		2	4	2
Norrbottn	36	24	2		2	1
Total inom förvaltningsområdet	128	56	3	2	6	5
Hela landet	221	64	3	5	9	10
Total	312					

Tabell 4. Antalet döda järvar fördelat på dödsorsak, län och förvaltningsområde.

JÄRV

Län	Licensjakt	Skyddsjakt	JF § 28	Nöd (självförsvar)	Trafik	Övrigt
Södra förvaltningsområdet						
Södermanland					1	
Östergötland						
Jönköping						
Kronoberg						
Kalmar						
Västra Götaland						
Blekinge						
Skåne						
Halland						
Total inom förvaltningsområdet					1	
Norra förvaltningsområdet						
Västernorrland						
Jämtland		8			1	2
Västerbotten		9				1
Norrbottnen		19				
Total inom förvaltningsområdet		36	0	0	1	2
Hela landet		36	0	0	2	3
Total	41					